

DIRVA

Nr. 122

Spalis-October 24, 1960

Cleveland, Ohio

REFORMINIAI KEBLUMAI LIETUVOS MOKYKLOSE

Nuo Naujų Metų Lietuvoje paleidžiami apyvarton nauji sovietiniai pinigai. - Dabar Kaune "juodoj rinkoj" už dolerį moka 80 rublių...

Šimet visos Kauno miesto mokyklų devintosios klasės jau paverstos "gamybinėmis". Tai reiškia, kad devintosios klasės moksleiviai žymią savo mokymosi programos dalį vykdo dirbdami Kauno fabrikuose: "Drobėje", "Kauno audiniuose", "Litekse", šilko-pliušo kombinata (prieš keletą metų

įsteigtas fabrikas Viliampolėje), "Koton" kojinių fabrike ir kt.

Devintosios klasės atitinka anksčiau Lietuvoje buvusias penktąsias gimnazijos klases. Normalus mokinių amžius tose klasėse yra 15 metų. Vyresni tik tie, kurie yra kartą kitą pasėdėję žemesnėse klasėse po

dvejus metus.

"Gamybinių klasių" tikslas yra išmokyti mokinius praktinio darbo, ne vien teorijos. Bet šiam iš esmės geram tikslui nėra tinkamų priemonių. Fabrikai nėra mokyklos. Jie, partijos ir vyriausybės įsakyti, įsileidžia moksleivių būrius ir prileidžia juos prie savo staklių, parodo, kaip dirbti, bet tai yra grynai "gizeliškasis" siauros specialybės mokymas.

Pernai Kaune daugumas mokinių (kurių mokyklose jau buvo suorganizuotos "gamybinės klasės") ėjo tos gamybinio mokymosi programos atlikti į tekstilės fabrikus. Tokių buvo apie 200. Tik 53 mokiniai panorė eiti mokytis šaltkalvių-tekintojų darbo. Šimet jau kilo klausimas: "Argi mergaitės, kurios mokosi VI, XII vidurinėse mokyklose, turės pasirinkti tik audėjų specialybę?" Toks klausimas kyla todėl, kad tuo tarpu tik tekstilės fabrikai teįsileidžia mokes.

Mokymas fabrikinio darbo turi palinkimo virsti "kapitalistiniu vaikų darbo jėgos išnaudojimu".

Societinio ministerijos inspektore S. Maceikienė patenkinta pažymi, kad Kauno IV vidurinės mokyklos mokiniai (pernai) labai rūpestingai dirbo prie staklių, ir kad "net devintųjų klasių mokiniai per pusmetį "Koton" kojinių fabrike tiek išmoko susiuti kojinių siūles, kad jau pralenkė reguliarias darbininkes. Norma esanti susiuti 220 puskojinių siūles per dieną, o mokinės susiuvė po 150-160 porų per dieną. Prisimintina, kad moksleivija už savo darbą gamybos įmonėse atlyginimo negauna, kadangi jie skaitomi ne dirba, o tik besimoka.

Fabrikų vadovai ir meistrai moksleivius įsileidžia be entuziazmo. Jie jaučiasi, kad tie mokiniai jiems tik trukdo normalų darbą. Toki meistrai, kurie noriai pamoko darbo, tuo tarpu išimty. Pagaliau, meistras,

(Nukelta 4 psl.)

JUOZAS GINKUS, tautininkų veikėjas Brooklyne, atšventęs 70 metų amžiaus sukaktį.

GILIA LIETUVYBĖS VAGA IŠVARIUS...

Juozo Ginkaus garbingo amžiaus 70 metų sukaktį minint

Antanas Sodaitis

Artojų žemės sūnus, didelę savo amžiaus dalį purenęs lietuvišką dirvą čia, svečioje šalyje, neperseniai tyliai atšventęs septyniadešimties metų sukaktį, yra Juozas P. Ginkus. Prieš 52 metus, tik 18 metų jaunikaitis, Juozas Ginkus atsisveikinęs su gimtuoju Joniškiu, perplaukė plačiuosius vandenius ir pasiekęs Amerikos krantus, pastoviai apsigyveno ir įsikūrė Brooklyne, N.Y.

Nors gimtajame krašte, kaip ir daugeliui kitų Lietuvos išėvių jam neilgai teko gyventi, bet tada vykę mūsų šalyje perversminiai nutikimai jaunam vyrui turėjo nemažos įtakos ir paliko dvasioje neišdildomus pėdsakus, 1905 metų revoliucinis judėjimas prieš caristinę spaudą, paskelbtos laisvės idėjos, dažnai tautinio atspalvio, visoje tautoje kėlė patriotinius jausmus. Prieš šį judėjimą kilusi okupantų valdžios reakcija, lydimą suklimo malšinimo žiaurių momentų, kaip ir kitiems jauniems vyrams, taip ir Juozui Ginkui įkvėpė kovotojo dvasią.

Tokių nusiteikimu Juozas Ginkus atvyko į Ameriką, kur rado lietuvišką veiklą gana gyvą. Susidraugavęs su pačių minčių vyrais Pranu Narvydu, Juozu Garšva ir kitais, įsijungė į Simono Daukanto dramatiškos draugijos veiklą ir dalyvauja lietuviškų vakarų vaidinimuose, Miko Petrausko chore ir kituose visuomeninio pobūdžio darbuose.

Vėlesni politiniai įvykiai -- Pirmasis pasaulinis karas Amerikos lietuviams pastato naujus uždavinius, 1914 m. spalio 3 d. Visuotinis Lietuvių Seimas Brooklyne, N.Y. įkūrė Lietuvos Gelbėjimo ir Autonomijos Fondą šūkiu "Lai bus laisva Lietuva". Fondui vadovavo aušrininkas Jonas Šilūpas. Juozas Ginkus visa širdimi įsijungė į naują darbą ir tapo to fondo komiteto aktyviu nariu. Dar daugiau išjudino užjūrio tautiečius atbundanti senosios tėvynės laisvės ir valstybės atkūrimas. Lietuvos likiminiai metai jaudina visus. Juozas Ginkus istorinių įvykių dienoje nelieka nuošalyje: organizuoja ir dalyvauja masiniuose mitinguose, renka aukas, remia ginklų fondą, prisideda

prie Lietuvos gyventojų šelpimo ir gyvena visų lietuvių rūpesčiu -- išsaugoti atkurtos valstybės laisvę. Iškilę bet kurie Lietuvos sunkumai susilaukia didelio atgarsio Amerikos lietuviuose. Štai, kad ir vėliau, Lenkijos įteikto Lietuvai ultumatumo metu, Juozas Ginkus, nežiūrėdamas radijo stoties administracijos draudimo, sugeba oro bangomis sukviesti New Yorko lietuvių visuomenę į masinį protesto mitingą.

Juozas Ginkus tampa ir jauniu judintoju. Jis vadovavo jaunųjų vyrų draugijai, sudarė beisbolo komandą, organizuoja krepšinio, bokso ir kitų sporto šakų rungtynes. Prisideda prie suorganizavimo Dariaus ir Girėno skridimo per Atlantą Nepriklausomą Lietuvą. Reikšmingu jo darbu reikia laikyti įsteigtą radijo valandos. Jai vadovaudamas per 26 metus, muzika, daina ir gimtuoju žodžiu palaikė bei sklaidė lietuviybę didžiojo New Yorko ir apylinkių plačioje lietuvių kolonijoje.

Pagal savo įsitikinimus J. Ginkus priklauso tautinei srovei. Jis yra vienas iš steigėjų Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos, dalyvaujantis jos centriniuose organuose, daugelį metų vadovavęs tos organizacijos pirmajam skyriui Brooklyne, N.Y. Už nuopelnus organizacijai yra išrinktas to skyriaus garbės pirmininku. Kartu su Pranu Narvydu sekmingai pravedė Amerikos lietuvių tarpe aukų rinkimą statomiems Lietuvos Universiteto Studentų Tautininkų Korporacijos Neo Lithuania rūmams Kaune. Šie abudu vyrai išrenkami korporacijos Neo Lithuania mecenatais. Nuo tada pradėti jų draugiški ryšiai su korporacija ir dabar bujoja.

Sukaktuvininkas niekad nesitenkino organizaciniu darbu tik vienoje New Yorko lietuvių kolonijoje. Todėl jį matome dalyvaujant didžiausioje organizacijoje -- Susivienijime Lietuvių Amerikoje, kur ne kartą atliko svarbius darbus; yra vienas iš direktorių ir valdybos narių Bendrojo Ame-

rikos Lietuvių Šalpos Fondo, Amerikos Lietuvių Tarybos narių ir kitų organizacijų, dažniausiai jų centrinių organų veikliu nariu. Taip pat su Pranu Narvydu ir kitais jis rūpinosi tautiečių šelpimu, patekusių į Vakarų Antrojo pasaulinio karo eigoje. Jų bendromis pastangomis ne viena šeima buvo paremta maisto siuntinėliais ir kitais reikalingais daiktais.

(Nukelta 4 psl.)

Žinios iš viso pasaulio

• **Guantanamo laivyno karinė bazė.** Kuboje, normaliam laike būna tik 180 kareivių ir 8 karininkai. Šiuo metu, kada laukiama visokių netikimų, bazės įgula yra kiek pastiprinta.

• **Anglijoje sustojo eję liberalų dienraščiai** News Chronicle ir The Star, kuriuos už pusantro milijono svarų nupirko Daily Mail ir Evening News savininkas lordas Rothermere. News Chronicle buvo spausdinama daugiau kaip milijonas egzempliorių.

• **Vakary Vokietija** pradėjo derybas su Sovietija dėl prekybinės sutarties atnaujinimo, kuri baigiasi šių metų pabaigoje.

• **Socialdemokratų atstovas Merten**, kuris taip pat yra karinis ekspertas, Giesene pareiškė, kad tarn abiejų Vokietijų esamas galimas civilinis karas. "Sovietinė zona sistematiškai ruošiasi agresijai prieš Vakary Vokietiją, dėl tos priežasties socialdemokratų partija nori, kad būtų sustiprinta armija. Rytų Vokietijos apsiginklavimas yra stinresnis už Vakarų. Bet atominiai ginklai mums nereikalingi, nes jie neturės reikšmės civiliniame kare. Mums reikia daugiau paprastų ginklų".

Švedo ansamblio šokėjai šoka "Klumpakoj" Gedimino kalno papėdėje.

Niekad dar istorijoje joks amerikietis nevadovavo tokiai armijai kareivių iš skirtingų tautų, kaip gen. Eisenhoweris. Jis savo štabą įsirengė "keliaujančiame name", nes norėjo būti arčiau savo karių ir mėgo su jais draugiškai pasikalbėti.

ILGIAUSIOJI ŠIO AMŽIAUS DIENA... (3)

EISENHOWERIO AKYS PILNOS AŠARŲ

Kažin ar jis kada dar pamatys tuos vyrus?

Užpakaly nepraeinamų įvairių kliūčių ir minų, daugiau kaip pusė milijono vokiečių kareivių, apsikasę Atlanto mūrė, vadovaujanti feldmaršalo Rommelio, laukė sąjungininkų puolimo.

Rommelis savo dienorašty buvo įrašęs: "Karas bus laimėtas ar pralaimėtas šiame papildiminyje... ir pirmosios 24 valandos bus lemiamos. Tai bus sąjungininkams ir Vokietijai pati ilgiausioji diena."

Birželio 1 d. vokiečių žvalgyba pagavo pirmąją šifruotą telegramą, kuri turėjo įspėti prancūzų rezistenciją, kad invazija čia pat. Rommelis tačiau mano, kad sąjungininkai nepuls anksčiau dviejų ar trijų savaičių ir birželio 4 d. jis išvyksta atostogų į Vokietiją.

Tuo tarpu Anglijoje užbaigti paskutiniai pasiruošimai puolimui.

Per tris kilometrus nuo Southwick House, kur buvo įsitaisęs laivyno vyriausiasis štabas, specialiai įrengtame gyvenamajame automobilyje, Eisenhoweris turėjo imtis svarbaus nutarimo. Nors jis galėjo daug patogiausią įsitaisyti kokią nors vilą, Eisenhoweris mėgo būti savo "keliaujančiame name". Jis norėjo būti arčiau savo karių, kurie sėdėjo laivuose. Apie jo automobilį buvo pastatyta keleta palapinių karininkams ir tai buvo labiau panašus į keliaujančią cirką, negu į vyriausiojo sąjungininkų vado štabą.

Iš šio automobilio Eisenhoweris įsakinėjo 3 milijonams sąjungininkų kareivių, kurių pusė buvo amerikiečiai, Anglų ir kanadiečių buvo apie vieną milijoną ir likusieji buvo prancūzai, lenkai, čekoslovakai, belgai, norvegai, olandai. Niekad dar istorijoje joks amerikietis nevadovavo tokiai armijai kareivių iš skirtingų tautų.

Automobilyje, prie guolio, Eisenhoweris turėjo tris telefono aparatus, skirtingų spalvų. Raudonasis buvo skirtas skubiems pasikalbėjimams su Washingtonu. Žalias buvo tiesiai sujungtas su Churchilliu, o juodas aparatas leido kalbėti su savo štabo viršininku gen. Walter Bedell Smith ir kitais sąjungininkų vadais štabe.

Prieš keturis mėnesius rašte, kuriuo jam buvo pavesta vadovybė, buvo pasakyta tik: "Jūs

išsilaisinsite Europos kontinentą, ir susitariant su kitomis jungtinėmis tautomis, pradėsite karinius veiksmus pasiekti Vokietijos širdį ir sunaikinti jos karines jėgas..."

Uždavinys buvo milžiniškas. Prieš tai, negu planas įgavo savo formą, Angliją užplūdo medžiagų ir žmonių potvynis. Greitamerikiečių kareivių buvo daugiau miesteliuose, negu pačių anglų. Visur, kaip grybai po lietaus, dygo aerodromai, o uostuose buvo sutelkti apie 900 laivų, pradedant sunkiaisiais kreiseriais ir baigiant greitais naikintuvais. Pristatymas vyko tokiu tempu, kad pavasarį jau buvo pristatyta apie 2 milijonai tonų maisto ir karinių medžiagų.

Gegužės mėnesį Anglija buvo panaši į milžinišką arsenalą. Šaudmenų krūvos, kaip kokios piramidės, gulėjo miškuose. Laukuose stovėjo išrikiuoti vienas prie kito kariniai automobiliai, tankai, greitosios pagalbos automobiliai... Jų buvo apie penkisdešimt tūkstančių. Laukai buvo padengti patrankomis, medžiagų dėžėmis. Bet įspūdingiausias vaizdas buvo matyti išrikiuotus naujus garvežius, kurie turėjo pakeisti Europoje sunaikintuosius. Buvo čia įvairiausių pabūklų. Buvo net du dirbtiniai uostai, kuriuos vėliau turėjo nuvilkti iki Normandijos. Tai buvo tikras technikos stebuklas.

Beveik visą birželio 4 dieną Eisenhoweris pasilikto vienas, užsidaręs savo automobilyje. Jis ir jo karininkai iki smulkmeniškumų buvo apsvaistę viską, kad kuo mažiau būtų žmonių aukų. Dar gegužės 17 d. jis buvo priėmęs sprendimą, kad išlipimas Europoje galėsias įvykti tik birželio 5, 6 ar 7 d. Per tas tris dienas du faktoriai buvo palankūs: vėlyvas mėnulio užtekėjimas ir auštant labai didelis atoslūgis.

Parašutininkai ir oru transportuojami pėstininkai, priklausę 101 ir 82 divizionams, turėjo su laukti gražios mėnesienos, bet kad būtų staigmena, prieš pirmąsias linijas turėjo pasiekti dar visišką tamsoj. Tad vėlyvus mėnulio užtekėjimas būtinai.

Išlipimas iš jūros turėjo būti atliktas atoslūgyje, kad Rommelio kliūtys papildiminyje būtų matomos. Pagaliau svarbu buvo, kad jūra būtų rami, bet kartu buvo

naudinga, kad būtų nedidelis vėjelis, kad išblaškytų pakrantėje dūmus ir būtų matomi taikiniai.

Vyriausiajame štabe niekas nedrįso tikėti, kad visos šios sąlygos, pasitaikys kartu, vieną dieną. Bet ekspertai tvirtino, jog yra vilties, kad pradžioj birželio galės pasitaikyti viena tokia diena. Tarp trijų palankių dienų, Eisenhoweris parinko birželio 5 d., kad jei įvyktų pavėlavimas, jis galėtų ofensyvą nukelti į birželio 6 d. Bet jei jam tektų dar vieną dieną atidėti, tai dėl trūkumo kuro laivams, invaziją tektų atidėti į birželio 19 d., kada atoslūgis vėl palankus, bet ne mėnulis, ir tektų laukti liepos pradžios.

Galimybė, kad operacijų vykdymą gal teks atidėti ilgesniam laikui, skaudino Eisenhowerio širdį. Jis neišvaizdavo, kaip galima bus išlaikyti 200,000 kareivių ištisas savaites uždarytus laivuose arba aerodromuose.

Tos, kurios žvaigždutės jo antpečiuose, spaudė jo pečius, lyg būtų keturi tonai...

Southwick House didžioje salėje visi vyriausiojo štabo karininkai buvo susirinkę prie žalioto stalo, pusbalsiai diskutuodami problema. Prie židinio kalbėjosi gen. Bedell Smith, Eisenhowerio štabo viršininkas, su aviacijos maršalu Tedder. Netoli jų stovėjo laivyno vadas adm. Ramsay ir aviacijos maršalas Leigh-Mallory. Vienintelis karininkas buvo neuniformuotas, tai maršalas Montgomery, kuriam buvo pavesta vadovauti ofensyvai. Jis buvo užsimovęs aksominės kelnes ir nertinį. Tai šie vyrai turėjo davinėti įsakymus, kai Eisenhoweris nutars...

Pusę dešimtos saliono durys atsidarė ir pasirodė Eisenhoweris. Jo veide spindėjo nesiskiriantis žygsena. Su visais pasisveikinęs tuoj pradėjo posėdį. Kiekvienas žinojo nutarimo svarbą.

Diskusijos truko penkioliką minučių. Adam Ramsay siūlė skubiai priimti nutarimą, kad dar galima būtų įspėti laivus, kurie turi pasukti į Omaha ir Utah paplūdimius, kad Overlord operacija galėtų būti pradėta antradienį. Eisenhoweris atsiklausė kiekvieno nuomonės. Smith siūlė pulti birželio 6, Montgomery, Tedder ir Mallory laikėsi ankstyvesnio nutarimo, būtent bandyti laimę

RAUDONOJI DIKTATŪRA PASAULYJE DIDĖJA

BE PENKIŲ DVYLIKA! - perspėja Suzanne Labin, socialistė rašytoja, gerai pažįstanti komunistus ir atidengia jų manevrus pasaulyje.

Laisvojo pasaulio trumparegiai politikai dar prieš savaitę bandė kalbėtis su Chruščiovu, kaip su sau lygiu diplomatu, užmiršdami, kad rusai težino tik vieną muziką, kurią jau keturiasdešimt metų groja, siekdami užvaldyti visą pasaulį.

--Yra be penkių dvylika, sako Suzanne Labin, ir mums visiems teks savo laikrodžius pasukti pagal Kremliaus laiką, jei neužkirsime kelią komunizmo skverbimuisi ir nesugrįšime jo aparatą, kurį sudarą du pagrindiniai dalykai:

- * profesionalų armija (tai nėra rusų armija),
- * gudrumas ir jo sistematiškas išnaudojimas.

2 BILIJONAI DOLERIŲ PROPAGANDAI

Šita profesionalų armija, kuri skiria komunistų partiją nuo visų kitų partijų pasaulyje, tai apmokami nariai, išmokyti specialioms uždavinims.

Kiek yra tokių narių? Laisvajame pasaulyje priskaitoma apie 150,000. Prancūzijoje yra 15,000 Italijoje 20,000. Kitose valstybėse mažiau. Jų išlaikymas Maskvai atsieina apie 500 milijonų dolerių per metus. Jei dar prie to skaičiaus pridėsime sovietinius agentus, mažiau apmokytus, gaušime jų skaičių iki pusės milijono, kurių visų išlaikymas Maskvai atsieina per metus 2 bilijonai dolerių.

Tie profesionalai nariai revo-

lucionieriai sugeba paimti valdžią net tokiuose kraštuose, kur nėra komunistų partijos, arba komunistai dar būna labai silpnai rinkimuose. Geriausias pavyzdys: Kuba.

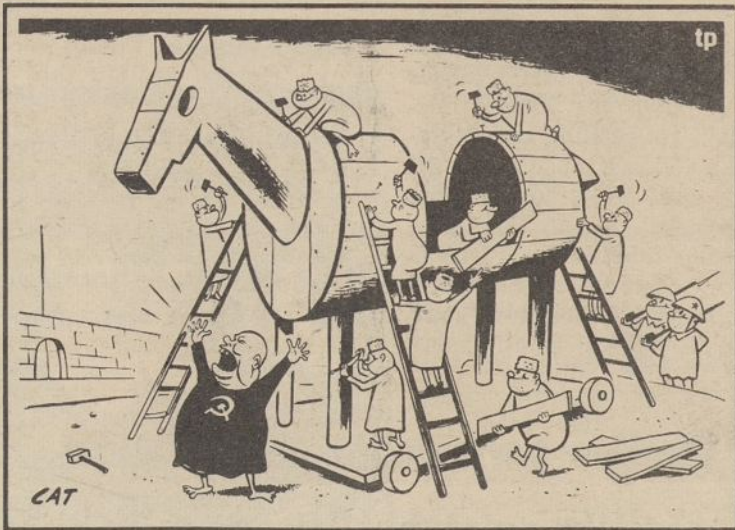
SPECIALIOS MOKYKLOS

Profesionalai nariai yra labai rūpestingai parenkami partijos vadovybės ir apmokymą gauna specialiose mokyklose.

landas svetimomis kalbomis (Amerikos Balsas teduoda tik 567 valandas).

TROJOS ARKLYS

Kitas galingas komunistų ginklas -- gudrumas, kurį Leninas yra aiškiai nusakęs: "Reikia mokėti naudotis visomis strategijomis, naudoti gudrumą, vartoti nelegalius procesus, nutilti, kartais nesakyti tiesą, kad įsiskverbti į

Sovietų Trojos arklys...

Prancūzijoje komunistų partija turi šešias tokias mokyklas, o Viroflay esančioji laikoma leninistinio universiteto. Geriausiai baigę šias mokyklas, mokslą tęsia Maskvoje ar Leningrade "ekonominiuose ir socialiniuose" institute, kurių pavadinimas nieko neapgauna.

Tuos institute yra baigę: Mao Ce-tungas, Ču En-lai, Ho Či-minh, Kalif Bagdache ir kiti.

Taškente yra specialus Afrijos universitetas, kur paruošiami vadai Afrijos ir Afrikos valstybėms. Jį lanko tūkstančiai negrų iš Ghanos, Gvinėjos, Sudano, Kameruno ir Azijos kraštų.

Kitas labai svarbus "universitetas" yra Prahoje, kurį yra baigę: Gvinėjos galva Sekou Toure, Ghanos galva Nkrumah, ir Fidel Castro brolis, Prahoj taip pat yra svarbiausioji šnipų mokykla. Tačiau Azijos kraštams propagandistai paruošiami Pekine. Kiekvienais metais baigę Pekino institute siunčiami tūkstančiai į Birmą, Combodge, Indoneziją, Laosą, Japoniją. To rezultatai jau pastebimi Japonijoje ir Laose.

AFRIKA PIRMOJ VIETOJ

Ypatinę dėmesį dabar sovietai atkreipė į Afriką. Praeitymetų vasarą Budapeste buvo atidarytas "ekonominių studijų institutas", kuris tikrumoje ruošia Afrikai revoliucijų fabrikantus. Dar yra kitas afrikiečių revoliucionierių paruošimo centras Honstokj, netoli Prahos, kelios mokyklos afrikiečiams Rytų Berlyne, Varšuvoj ir dabar steigiamas net pačioj Afrikoj, būtent Conakry.

Komunistų armija turi savo propagandai stiprius trimitus -- 25 radijo siunčiamąsias stotis, kurios per savaitę duoda 973 va-

unijas, pasilikti ir išpildyti komunistinį uždavinį."

Strategija? Kai Leninas Didžiojo Karo metu pervažiavo Vokietiją užplombuotame vagonė ir grįžo į Rusiją skelsti revoliucijos, jis tik panaudojo senovės Trojos arklio metodą.

Šia taktika komunistai dažnai naudoja. Jie moka gerai užsimaskuoti. Kada prie organizacijos vardo dar yra pridėtas žodelis "patriotinė", "demokratinė", "taikų mylinčių", galite būti tikras, už tos organizacijos iškabos slepiasi būrelis komunistų.

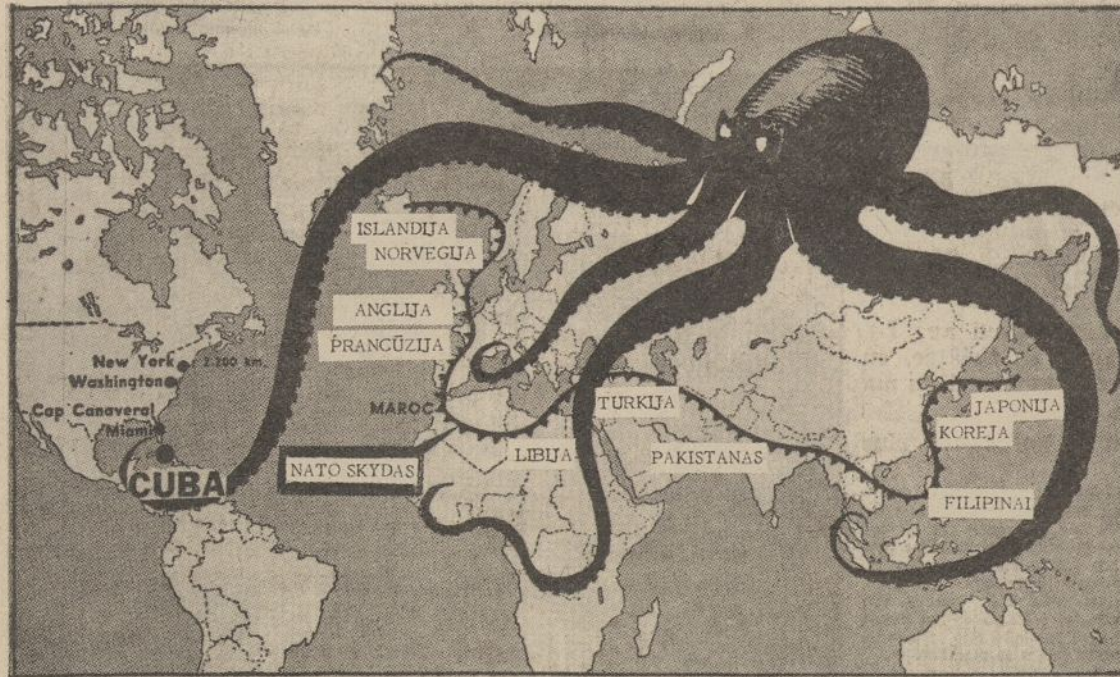
Tokioj Prancūzijoje yra apie 140 organizacijų, kurių vadeles laiko komunistų partija. Kai kurios yra skiriamos tarptautinių organizacijų, kaip tai Tarptautinė studentų sąjunga, Tarptautinė demokratinė moterų federacija, Pasaulinė taikos taryba ir t.t.

Kitos yra pasivadinusios literatūrinėmis draugijomis, klubais, bet tai komunistų lizdai, kuriuose jie auklėja savo propagandistus ir revoliucionierius.

Kada kraštas bando priešintis Sovietijos agresinei diplomatijai, visų šių organizacijų nariai šoka kritikuoti savo krašto vyriausybę ir palankiai užgria Maskvos (geriausias pavyzdys yra mūsų komunistėliai Amerikoje).

• Tarp Argentinos ir Izraelio po keturių mėnesių vėl atnaujinti diplomatiniai santykiai.

• Nasseris savo kalboje Damaske pareiškė, kad Jordanija yra neatskiriama Sirijos teritorijos dalis, kuri po pirmojo karo imperialistų buvo atplėsta. Tai pirmą kartą Nasseris viešai stato reikalavimą į Jordanijos teritoriją.

Šita raudonoji siurbėlė, komunistinis aštuonkojis, sapnuoja amerikiečiams, kai televizijos ekrane pamatė besibučiuojant Chruščiovą su Castru, o po poros savaičių gavo naują smūgį Kuboje. New York Times įspėjo: "Jei vienas Pietų Amerikos kraštas (pvz. Kuba) gaus karinę protekciją ir ekonominę pagalbą iš komunistinio bloko, visa vakarų pasaulio gynybos strategija atsidurs pavojuje. Gal būtų Chruščiovas Kuboj dar nestėgė savo karinių bazių ir nelauks povandeninių laivų, bet jis norėjo pažeminti Ameriką, kad jos pašonėje nebūdžiamas, gali daryti, ką nori, ir Kuba tarnaus tramplinu jo propagandai į kitas Pietų Amerikos valstybes.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Neringos tunto dešimtmietis Šiais metais sueina 10 metų, kaip Clevelande įsikūrė Neringos skaučių tuntas. Eilę metų tuntas augo skaičiumi ir turtėjo dvasia. Šiandieną tuntą sudaro 90 sesių.

Dešimties metų gyvavimo sukakčiai atžymėti, sesės neringietės spalio 30 d. rengia iškilmingą minėjimą, kuris prasidės pamaldomis 10 val. 30 min. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Pritaikytą pamokslą pasakys skaučių dvasios vadas kun. Dziegoraitis. 4 val. p. p. Lietuvių salėje iškilminga sueiga — vakaras, dalyvaujant vyriausiai skautininkei L. Čepienei.

Meninę vakaro programą išpildys visos skaučių tuntas. Apatinėje salėje veiks skanių užkandžių bei saldumynų bufetas, o šokiams gros Neolithuanų orkestras. Visi Clevelando lietuviai maloniai kviečiami tą dieną praleisti su mūsų skautiškuoju jaunimu ir savo daly-

vavimu prisidėti prie minėjimo iškilmingumo. Jūsų moralinė parama bus didelis paskatinimas sesėms skautėms kilti aukštyn ir skirti savo jaunas jėgas Dievui, Tėvynei ir artimui.

DEMESIO — JAUNIME

Studentai ir moksleiviai, Halloween proga, dalyvaukite KAUKIŲ BALIJE, kurį ruošia Clevelando moksleivių ateitininkų Maironio kuopa spalio mėn. 28 d., penktadienį, 7:30 val. vak., Čiurlionio namuose. Dalyvaukite su Halloween kostiumais.

Bus įvairiausi žaidimai, puikios vaišės, įdomiausių kostiumų rinkimai, šokiai ir daug kitų įdomybių.

Įėjimas tik 50 centų. Laukiam visų... planuokit savo kostiumus dabar!

Moksleivių Valdyba

Pasirinkit gerus namus

3 miegamųjų namas netoli Naujos parapijos. Garažas. Labai gražus ir didelis sklypas.

Wikliffe, visai naujas, 3 miegamųjų plytinis namas. Viskas viename aukšte.

Dviejų šeimų netoli Naujos parapijos.

Į pietus nuo Euclid 3 miegamieji. Viskas viename aukšte.

Naujas apartamentas 10 šeimų, 14,000 pajamų per metus.

Paroduodama krautuvę, duodanti \$1000.00 per savaitę pajamų.

Norintieji pirkti ar parduoti prašomi paskambinti: IV 1-5661 arba MU 1-2154 EAST SHORE REALTY Juozas Mikonis — Realtor 780 E. 185 gt.

Kiti rašo

PASITENKINIMAS NEW YORKE

Darbininkas apie New Yorko nuotaikas, išvykus Chruščiovui, taip rašo:

"Patentini policininkai, kad atgavo normalų darbo laiką. Patentininkai gyventojai prie Sovietų atstovybės, kad galės vėl laisvai judėti, ir tenykštis restoranams atgaus savo klientūrą po trijų savaičių sausras.

Patentintas Baltijos laivo jūrininkas estas Victor Jaanimets, kuris spalio 11 nebegrįžo į laivą ir per porą dienų gavo Amerikos azylio globą.

Labiausiai patentinti Amerikos ir Vakarų politikai, kad joki veikalai nebūtų susilpninę Chruščiovo ir jo komunizmo prestižo tiek, kiek tai padarė Chruščiovo 25 dienų buvimas.

Patentinti, kad Chruščiovo argumentavimas kumščiom, baitais, peiliuku ir prasivardžiavimas atstūmė nuo jo naujųjų Afrikos valst. atstovus, kuriuos Chruščiovas tikėjosi laimėsiąs, rodydamasis jiems esąs "laukinis".

Patentinti, kad paskutinę dramatiškiausią savaitę, spalio 12, balsuojant nusiginklavimo perdavimą komisijai, 54 buvo už, 13 prieš: Chruščiovo siūlymas svarstyti nusiginklavimą pačioje pilnatyje buvo atmestas; kad buvo atmesti taip pat siūlymai pašalinti Hammarskjöldą, priimti komunistinę Kiniją, pasmerkti Ameriką dėl lėktuvo U-2. Patentinti taip pat, kad prie visų tų smūgių Chruščiovui dar prisidėjo jo jūrininko pabėgimas.

Mažiausia pasitenkinimo gali rodyti tie, kurie laukė, kad šis viršūnių ar pusiau viršūnių susibėgimas sumažins šaltąjį karą. Tie nusivylė, nes, N.Y. Times pastebėjimu, šaltajame kare — niekas nepasikeitė."

MARTA EGGERTH IR JAN KIEPURA.

PAGARSEJĘ FILMŲ AKTORIAI IR
KITI PROGRAMOS PILDYTOJAI

SPALIO 30 D., 3:30 VAL.

koncertuoja WHK salėje
(5000 Euclid Ave.)

Bilietai po \$3.50, \$2.50 ir \$1.50 parduodami vokiečių laikraščio redakcijoje — 4146 Lorain Av. (AT 1-7636), Baltic Delicatessen, Dirvoje ir prie įėjimo vieną valandą anksčiau.

Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

Ofiso telef.: MAin 1-1773

Rezidencija: OL 7-2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudimo-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND — EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH — SUPERIOR AVENUE

LIETUVIŲ KLUBAS

ir
SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue

EX 1-1143

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuoj susirikiu su mūsų jetaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI

311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey

Telefonas: MArket 2-4867

LIETUVIŠKI ŠIRIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI, DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: Name

No. Street City State

JŪSŲ DRAUGAMS

DIRVOS
BŪTINAI
REIKIA

KAS DIRVOS NESKAITO - DAUG NUSTOJA!

Kodėl jūs savo draugams tik linkit viso geriausio?

Jūs verčiau jiems tai padarykit: pasirūpinkit, kad jie gautų DIRVĄ!

Užpildykite ir atsiųskite mums šią atkarpą:

DIRVA
6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

PRADEKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Kaip mano dovaną, už kurią apmoku naujiems skaitytojams taikomu papigintu tarifu:

už 3 mėnesius — \$2.00 ☐

už 6 mėnesius — \$4.00 ☐

už pirmus metus — \$8.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame langelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

KAS IR KUR?

DIRVAI AUKOJO

• Kanados Lietuvių Bendruomenės Tarybos suvažiavime, valdybos išdėstė Pr. Rudinską pranešė, kad valdyba per metus turėjusi tik \$1534.98 pajamų. Bet ir išlaidų padaryta nedaug — tik \$780.92.

• Iš Lietuvos į Hamiltoną, Kanadoje, pas tėvus atvykę Romas Vineris, 16 metų amžiaus. Tėvams pasitraukiant iš Lietuvos jis buvo 8 mėn. amžiaus.

• Į laikraštinių suvažiavimą, įvykstantį Austrijoje, Badeno mieste, kaip ir buvo laukiama, iš paverptos Lietuvos siūnčia Tiesos redaktorių, žydėlį Genriką Zimną.

• Dr. Algirdas Avizienis, Fillerių Skautų S-gos cento valdybos narys, iš Chicagos išsikėlė į Los Angeles. Jo vietoje į centro valdybą įėjo Juozas Karklys.

• Tris knygų bibliotekas dovanai bus galima laimėti, pasinaudojant Gabijos knygų išpardavimu, kuris vyks iki gruodžio 31 d. atpigins iki 90 nuoš. Sąrašai siunčiami parašius: Gabija, 87-85 95 St., Woodhaven 21, N. Y.

Prenumeratą pratęsdami, Dirvą aukomis parėmė:

Kavaliauskas M., Hyde Park	\$2.00
Mašalaitis V., Bryn Mawr	3.00
Matulevičius J., Worcester	5.00
Babickas P., Worcester	3.00
Gustas P., Los Angeles	5.00
Rėklaitis M., Chicago	5.00
Bliudnikas R., Rochester	5.00
Matulevičius V., Weston	5.00
Asevičius St., Toronto	1.00
Pažemėnas K., Baltimore	3.00
Naujokaitis J., Clev.	2.00
Malskis A., Venezuela	5.00
Mažeika M., St. Joseph	1.00
Jonušas Br., Omaha	2.00
Bajerčius B., S. Boston	5.00
Bukaveckas T., Chicago	2.00
A.L.T.S. N. Yorko sk.	10.00
Kudokas S., Cleveland	5.00
Pušneraitis J., Chicago	3.00
Miškinis V., Toronto	2.00
Prask A., Cleveland	2.00
Petersonas G., Dearborn	5.00
Bačauskas K., Brooklyn	2.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Detroito Alkos vaidintojų grupė, sėkmingai suvaidinusi A. Škėmos dramą "Žvakidė", buvo apdovanota gėlėmis. Aktorius sveikino Detroito Radijo Klubu vardu J. Kriščiūnas. Nuotraukoje iš kairės: J. Pusdešris (aktorius ir veikalo režisiorius), aktorai O. Pacevičiūtė, A. Gubilas K. Gricius, A. Rastenytė, V. Ogilvis, Radijo Klubu programos vedėjas J. Kriščiūnas ir gėles įteikusi Stankutė.

J. Gaižučio nuotrauka

• Jokūbo Stuko pranešimai ir filmos apie dabartinę Lietuvos būklę, sutraukia daug dalyvių. Į rengtą pranešimą Chicagoje, Dariaus ir Girėno salėje, dalyviai nesutalpino, tad pranešimą prisėjo kartoti.

• Dr. G. Petersonas iš Dearborn, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• Marija Dalinkevičiūtė, iš Philadelphia, Dirvos 45 m. sukakčiai atsiuntė \$5.00 auką.

ELISABETH

Skautams Remti Komitetas 1960 m. spalio 29 d., šeštadienį, 6 val. vak. Elisabetho Lietuvių Laisvės Sveikatinės salėje rengia RUDENS ŠVENTĘ su įvairia programa.

Prieš pradėdant programą p. Gailius kalbės apie esamą padėtį Lietuvoje. (P. p. Gailiai iš Lietuvos atvyko prieš porą mėnesių).

Programą išpildys: Rūtos Ansamblio solistai Ona Zubavičienė, Julė Peckutė ir Liūdas Stukas. Solistams akompanuos, ir piano solo skambins muz. Alg. Kačanauskas.

Smuiko solo išpildys — Julius Veblaitis.

Baletą ir tautinius šokius, šoks vietos skautai.

Be to visus apdainuos ir juokų iki ašarų prikės Lindeno linksmieji broliai — Sabaliauskas, Tursa, Meilus, Vakarietis ir Veblaitis.

Vakaro vedėja Irena Vebaitienė.

Po programos šokiai. Bus skanių užkandžių ir gėrimų. Turtinga loterija. Įėjimo auka tik 1 doleris. Bilietus iš anksto galima įsigyti pas Lietuvių Laisvės Sveikatinės vedėją B. Lukoševičių. Paremkite skautus!

BROCKTON, MASS.

Banketas — Bakūžės IŠLAIKYMUI

Brocktono Lietuvių Taryba, spalio 30 d. (sekmadienį), 2 val. p. p., Brocktone, "Sandaros" salėje, rengia didelį banketą — iškilmingus pietūs. Banketo metu įvyks ilgamečio Brocktono Lietuvių Tarybos pirmininko K. Jurgeliūno pagerbimas. Bus paminėta jo 55 metų lietuviško darbo veikla ir atšvėsta jo 75 metų gimimo diena.

Savo laiku K. Jurgeliūnas lietuviškame darbe ypatinai reikšėsi Bostono lietuvių tarpe. Yra daugelio lietuviškųjų organizacijų steigėjas. Nežiūrint vyresnio amžiaus ir šiandien dar tebe vadovauja Brocktono Lietuvių Tarybai, vietos SLA skyriui ir yra aktyvus kitų organizacijų narys.

Šio banketo pelnas bus skiriamas "Dariaus ir Girėno" vardo bakūžės išlaikymui. Įėjimas tik \$2.50. Bilietai jau platinami, o taip pat jų bus galima gauti ir prie įėjimo.

Dalis publikos, žiūrėjusi "Žvakidės" premjeros Detroito. Pirmoji eilė sėdi seserys prancišketės, V. Urbonas ir kt. Antroje eilėje: V. Alantas, dr. B. Gruzdienė, Brundzienė ir kt.

J. Gaižučio nuotrauka

Bostone atkurtas Vlado Putvio paveikslas

Antrasis šio sezono Subatvakaris įvyko ALTS-gos namuose spalio 15 d. vakare. Jis buvo skirtas didžiajam liet. tautos patriotui ir ilgamečiam Šaulių S-gos pirmininkui bei ideologui Vladui Putviui pagerbti. Malonu pažymėti, kad į šį vakarą susirinko ypačiai gausus būrys bostoniečių. Buvo svečių iš Brocktono, Lawrence ir Worcesterio. Subatvakaris praėjo pakilio ir jaukioje nuotaikoje, nors ir šį kartą dėl gedulo šokiai iš programos buvo išjungti.

Vakarą pradėjo Subatvakariams rengti K-jos pirm. Just. Vaičiūtis, prašydamas atsitojimui pagerbti ne tik taurių kovotojų už Lietuvos laisvę Vladą Putvį, bet ir prieš porą dienų palaidotą Dr. Brunoną Kalvaitį, kuris tiek daug energijos ir rūpesčio aukojo šio susirinkimo namams įrengti. Tuoj pat susitelkimo nuotaiką įsijungė žymūs mūsų mūsų smuikininkas Iz. Vasyliūnas, jautriai ir subtiliai pasmuikuodamas komp. Jul. Gaidelio Maldą. Smuikininką pianino pritarimu gražiai palydėjo Rasa Vasyliūnaitė. Smuikininkui Iz. Vasyliūnui, jo dukrai ir salėje esančiam komp. Jul. Gaideliui susirinkusieji nuoširdžiai plojo.

Vlado Putvio paveikslą atkūrė Andrius Vaidevutis Manta autas Pats dėstydamas filosofiją Worcesterio T.T. Jėzuitų kolegijoj

PRINOKĘ RUGIAI

Prausk varną geriausiu miulu — balta nebus.

*

Mūsų broliai Lietuvoje sako kad mes nutautėsime. Mes sakome, kad jie sukomunistėsia. Iš tikrųjų gal bus, kaip patarlė sako: žmogus šaudo, Dievas kulka gauda.

*

Melu melą kovoti bergždžia, kaip ir akmenuką vietoje bulvės kepti.

*

Talentu mus apdovanoja tėvai, o nelaimėmis patys.

*

Likimą iš planetų buriat tie, kurie nežino, kad žmogus pats savo likimo kalvis.

*

Tarp ruso diplomato ir šnipu tiek skirtumo, kiek tarp žmogaus kairės ir dešinės rankos.

V.

Vlado Putvio portretą, įkurdinamą ALTS-gos Bostono sk. namuose, atidengė emigracinės Lietuvos Šaulių S-gos Centro valdybos pirm. Al. Mantautas. Žaliai šilkui nuo portreto nusileidus, susirinkusieji pagiedojo Lietuvos himną. Al. Mantautas, lyg papildydamas sūnaus kalbą, davė šiek tiek biografinės medžiagos apie Vl. Putvį. Nuoširdžiai padėkojęs ALTS-gos Bostono skyriui už portreto įkurdinimą tokiose gražuose namuose, jis kvietė susirinkusius pastatyti Vl. Putviui patvaresnį paminklą — išleisti jo biografiją ir rinkinių raštų tomą. Istikro, tai graži mintis, kurią lietuviai emigrantai galėtų nesunkiai įgyvendinti. Vl. Putvyš tokio paminklo tikrai nusipelnė, nes už lietuvių tautos idealus ne tik jis perėjo Rusijos kalėjimus, bet tuose pačiuose, tik jau bolševikų valdomuose, kalinėjimuose žuvo ir jo sūnus Stasys Putvyš, buvęs Nepr. Lietuvos Žemės ūkio ministeris. Susirinkime dalyvavo ir velionio duklė Putvytė — Mantautienė. Antroji duklė Emilija atsiuntė šiam susirinkimui sveikinimo telegramą.

Bostono Šaulių vardu kalbėjo Ign. Vilėniškis. Bostoniškis šaulių būrys turi garbingo Maž. Lietuvos veikėjo Jono Vanagaičio vardą. Brocktono Martyno Jankaus šaulių būrio vardu nuoširdžių atsiminimų pluoštą davė Fel. Mandeikis, 25 metus buvęs šaulių rinktinės vadas ir artimas Vl. Putvio bendradarbis. Bostono tautininkų vardu žodį tarė sk. pirm. Ant. Matjoška, sveikindamas portreto įkurdinimą šiuose namuose ir dėkodamas Subatvakarių k-jai už tokio gražaus vakaro surengimą.

Iškilni programai pasibaigus, susirinkimo dalyviai pakilo į antrąjį aukštą, kur prie gražių papuoštų arbatos stalų, besišnekučiuodami, praleido keletą valandų. Subatvakarių pobūviuose jau antrą kartą (pirmą sykį buvo "pabaigtuvių" šeimnininkai p. Shallnienė ir p. J. Kasmauskas) atsiranda mecenatų, kurie užperka du vaizdų skobnius kito Subatvakario dalyviams. Šį kartą tais fundatoriais pasirodė esą Vakauzai ir Andriulioniai, Loterijos laimingieji bilietai teko p. Šimolynaitiui iš Worcesterio ir p. Valiukonienei iš Lawrence. Atseit, bostoniškiečiai laimės neturi...

Kitas kultūrinis Subatvakaris yra rengiamas toje pačioje vietoje lapkričio 19 d.

K.L.

Po 45 metų susitikę New Yorke baisogolietėčiai vaišinosi. Iš kairės Petras Pusnikas, Marija ir Vladas Jankevičiai, Antanas ir Julija Terbeizai, Stovi: Ona Bačauskienė, Vincas Brazaitis ir Joana Sluoksnaitienė.

K. Bačausko nuotrauka

Mūsų mielam

DR. STEPONUI STANKUI

mirus, jo žmoną ELZBIETĄ ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Bronė Paplėnienė ir dukros

Korp! Fil.

DR. STEPONUI STANKUI

mirus, velionies žmonai Jaunosios Lietuvos fil. ELZBIETA STANKUVIENEI ir kitiems artimiesiems, nuoširdžiai užuojautą reiškia ir drauge liūdi

Korp! Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba

DR. BRUNONUI KALVAIČIUI

mirus, žmonai ELENAI ir visiems artimiesiems, gilią užuojautą reiškia

Genovaitė ir Kazys Trečiokai

Liet. Enciklopedijos leidėjas J. Kapočius sūnus Algirdas Kazys Kapočius spalio 15 d. išvyko kariuomenėn, kurioje tarnaus apie 4 metus. Tai jaunas, ramus ir šaunus vyras. Praėjusią vasarą jis baigė Bostono Universiteto Aeronautikos mokyklą, gaudamas associate inž. diplomą. Ir kariuomenėje jis pasirinko aviaciją. Apie pusantrų metų Algirdas lankys Karo Lėkimo Aviacijos mokyklą Pensacoloj, Fla., kurią baigdamas gaus skraidymo inžinieriaus ir karininko laipsnius. Jo studijų tikslas — aviacijos motorai.

Gyvendamas su tėvais Bostone, Algirdas K. Kapočius buvo stipri pagalbos ranka savotėviui. Iki XII-jo L.E. tomo Algirdas išstis valandą stovėdavo prie spausdinimo mašinos. Ta našta nuo jo pečių nugriuvo, kai L.E. buvo pradėta spausdinti ofsetu. Beto, jis rūpinosi L.E. ekspedicija, buvo vyr. jos ekspeditorius, paruošęs siuntai kelias dešimtis tūkstančių tomų. Tik todėl jis buvo rečiau regimas Bostono liet. jaunimo tarpe, kad studijos ir darbai L.E. leidykloje išėikvodavo visą jo laisvą laiką.

Algirdas K. Kapočius baigė pilną Bostono Lituanistinės mokyklos kursą, buvo tikrai patvarus ir pareigingas tėvo talkininkas. Čia jungiamieji nuoširdūs linkėjimai, kad Algirdą lydėtų sveikata ir pasisiekimai JAV karinėje tarnyboje.